

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/151094,Przedstawiciele-IPN-z-wizyta-w-Slowacji-Bratyslawa-2830-wrzesnia-2021.html>

07.05.2024, 08:54

Przedstawiciele IPN z wizytą w Słowacji – Bratysława, 28–30 września 2021

W dniach 28-30 września 2021 zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski wraz z Agnieszką Jędrzak, zastępcą dyrektora Biura Współpracy Międzynarodowej, oraz przedstawicielami pionu naukowego IPN przebywali w Słowacji. Wiceprezes Polejowski wręczył Krzyż Wolności i Solidarności ks. Stanisławowi Ługowskiemu. Przeprowadził też rozmowy z Przewodniczącym Słowackiego Instytutu Pamięci Narodu na temat dalszej współpracy. Otworzył ponadto dwie konferencje naukowe współorganizowane przez IPN.

30 września dr hab. Karol Polejowski wręczył w imieniu prezesa IPN Krzyż Wolności i Solidarności ks. Stanisławowi Edwardowi Ługowskiemu, który w latach 1974-1978 organizował pomoc dla zakonspirowanych grup duszpasterskich w Słowacji (wówczas CSRS). W latach 1980-1988 był organizatorem przerzutu książek i publikacji o charakterze religijnym i sakralnym oraz dewocjonałów z terenu PRL do CSRS. Koordynował działania grupy osób uczestniczących w przenoszeniu tych materiałów przez granicę, przewoził transporty, a także osobiście przenosił je przez góry. Wśród przemycanych materiałów były również publikacje o charakterze politycznym, m.in. deklaracja „Karta 77”. W latach 1984-1990 angażował się w Duszpasterstwo Ludzi Pracy w Głuchołazach, gdzie wielokrotnie organizował i odprawiał Msze za Ojczyznę. Współpracował również z miejscowymi strukturami podziemnej „Solidarności”.

Pobyt w Bratysławie był także okazją do przeprowadzenia rozmów pomiędzy wiceprezesem Polejowskim i przewodniczącym Rady Dyrektorów słowackiego Instytutu Pamięci Narodu (UPN) dr. Janem Pálffym. Skupiono się na przyszłych projektach dotyczących wspólnych wątków w

dwudziestowiecznej historii obu narodów, takich jak działalność antykomunistyczna, aparat bezpieczeństwa czy rola Kościoła w walce z systemem. Planowane przedsięwzięcia dotyczyłyby edukacji, wymiany archiwaliów i współpracy o charakterze naukowym, w tym organizacji konferencji i warsztatów.

29 września Karol Polejowski wraz z przewodniczącym Rady Dyrektorów słowackiego UPN otworzył międzynarodową konferencję „Partie komunistyczne w bloku sowieckim w latach 1956–1968. Od destalinizacji do zmian gospodarczych”. To już trzecie wydarzenie z cyklu „Revolution accomplished. Communists in power”, zapoczątkowanego przez IPN, a współorganizowanego przez słowacki UPN, czeski Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (USTR) i węgierski Komitet Pamięci Narodowej (NEB).

Konferencja w Bratysławie objęła newralgiczny okres w historii bloku sowieckiego – od przełomowego XX zjazdu Komunistycznej Partii Związku Sowieckiego w lutym 1956 r. do stłumienia procesu reform w Czechosłowacji (tzw. Praskiej Wiosny) w sierpniu 1968 r., którego wspólnym mianownikiem są różne doświadczenia w destalinizacji i podejmowaniu częściowych reform systemu komunistycznego.

Celem całego cyklu jest przeprowadzenie wspólnych międzynarodowych badań i debat naukowych na temat partii komunistycznych, które posiadały niepodzielną władzę w państwach bloku sowieckiego w latach 1944/45–1989. Problematyka ta nie była wcześniej przedmiotem takich kompleksowych i skoordynowanych działań w skali międzynarodowej. Polskę, Słowację, Czechy i Węgry łączy niewątpliwie wspólna historia oraz zbliżone doświadczenia w rozliczaniu przeszłości komunistycznej. Fakt, że konferencja w Bratysławie jest już trzecią od 2019 r., dobitnie świadczy o znaczeniu takich spotkań.

Ważną rolę wspólnych kontaktów zaakcentował podczas wystąpienia na konferencji zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski: – *Spotkania historyków z państw Europy Środkowo-Wschodniej stanowią platformę do rozpoznawania nowych pól badawczych, prowadzenia studiów porównawczych oraz wymiany poglądów i integracji środowiska badaczy reżimów komunistycznych. Ale, co ważniejsze, poruszanie tematu zbrodni komunistycznych zwłaszcza wobec młodych odbiorców jest – w mojej opinii – najlepszym sposobem, by te straszliwe zbrodnie, które odcisnęły piętno na całych narodach i na poszczególnych osobach, nigdy się nie powtórzyły* – powiedział.

– *To właśnie z myślą o tych najmłodszych pokoleniach nowo powołany prezes IPN ustanowił Biuro Nowych Technologii. Chcemy dawać młodym Polakom i młodym Europejczykom narzędzia, które pomogą im zdobywać wiedzę o czasach reżimów totalitarnych. Naszą misją i zarazem obowiązkiem jest przypominanie światu o tej bolesnej historii, aby poświęcenie tych, którzy przeciwstawili się systemowi, nie odeszło w niepamięć i nie zostało zmarnowane* – podkreślił wiceprezes IPN.

W wydarzeniu jako prelegenci uczestniczyli badacze z pionu naukowego IPN: dr hab. Mirosław Szumiło, dr Paweł Sasanka, dr Przemysław Gasztold i dr Wojciech Paduchowski.

Kolejnego dnia Karol Polejowski wygłosił słowo wstępne podczas otwarcia wieczoru dyskusyjnego pt. „Kardynał Stefan Wyszyński – tajne święcenia – pomoc słowackiemu Kościołowi”, zorganizowanego przez IPN, Ambasadę RP i Instytut Polski w Bratysławie. Wydarzenie otworzyła w imieniu gospodarzy dyrektor Instytutu Polskiego Anna Opalińska, a przemówienia – oprócz wiceprezesa IPN – wygłosili ambasador RP w Słowacji Krzysztof Strzałka oraz dr Ján Pálffy, przewodniczący UPN. W dyskusji wystąpił, między innymi, dr hab. Mirosław Szumiło z IPN, zaś dr hab. Rafał Łatka z Instytutu przedstawił słowacką wersję książki poświęconej Kardynałowi pt. „Zapiski więzienne”.